

Eksempelsamling Inhabilitetsvurderinger

Indhold

Formål	3
Eksempler på inhabilitetsbeslutninger.....	5
Part eller partsrepræsentant	5
Familie eller nær slægtning.....	8
Medlem af ledelsen af et selskab, forening mv.	9
Andre forhold, der er egnede til at vække tvivl om upartiskhed	11
Eksempler på sager, hvor der ikke var tale om inhabilitet.....	12
Lovgrundlag.....	14
Forvaltningsloven.....	14
Styrelsesloven.....	15
Aabenraa Byråds Forretningsorden	16
Politikerhåndbogen	17

Formål

Formålet med inhabilitetsreglerne er at sikre, at afgørelser og beslutninger ikke påvirkes af uvedkommende hensyn, og at der ikke opstår mistillid til upartiskheden hos dem, der træffer afgørelse eller beslutning i sagen.

Beslutningen om at anse et byrådsmedlem for inhabilt er baseret på en generel vurdering af risikoen for, at uvedkommende hensyn skal få indflydelse på sagens afgørelse. En beslutning om at anse et byrådsmedlem for inhabilt indebærer således ingen tilkendegivelse om, at det pågældende medlem konkret må antages at ville lægge vægt på usaglige hensyn.

Helt kortfattet beskrivelse af, hvornår man kan være specielt inhabil

Du vil kunne være inhabil, hvis:

- du har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagen, eller du repræsenterer nogen, der har det
- din familie eller nære slægtninge har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagen
- du deltager i ledelsen i et selskab eller har nær tilknytning til et selskab eller lignende, der har en særlig interesse i sagens udfald
- du som del af en anden myndighed har medvirket ved sagens behandling
- der i øvrigt foreligger omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om din upartiskhed.

Særligt om interessens styrke

Det afgørende i vurderingen af, om du er inhabil, er, om din interesse i sagen kan karakteriseres som "særlig".

Det betyder, at din interesse i sagen skal adskille sig fra den interesse, som andre må antages at have i sagen.

Interessen skal altså have en vis styrke, ligesom det kræves, at der ikke er tale om en interesse af mere almen karakter. Jo mere generel en sag er, desto stærkere skal interessen i sagens udfald være, for at der kan være tale om inhabilitet.

Inhabil i alle stadier af sagens behandling

Hvis du erklæres inhabil, er du inhabil i alle stadier af sagens behandling, det vil sige, at du også er inhabil, selvom der alene skal gives en orientering om den pågældende sag.

Det er altid en konkret og objektiv vurdering, om du er inhabil eller ej

At blive erklæret inhabil er altså ikke et udtryk for, at du faktisk vil lægge vægt på uvedkommende hensyn ved sagens afgørelse.

Eksempler på inhabilitetsbeslutninger

Eksemplerne er hentet fra inhabilitetsvurderinger i Aabenraa Byråd, praksis fra det kommunale tilsyn og en enkelt dom

Regler om speciel inhabilitet findes i § 3 i forvaltningsloven og proceduren for Byrådets behandling af inhabilitetsspørgsmål fremgår af § 14 i styrelsesloven og i § 11 Aabenraa Byråds Forretningsorden.

Part eller partsrepræsentant

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1:

”Vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse”.

AABENRAA - Et byrådsmedlem har på vegne af lodsejere søgt om vedtagelse af lokalplan om udlægning af område til etablering af et solenergianlæg.

Lodsejerne har en særlig økonomisk interesse i, at lokalplan vedtages, da forpagtningsafgiften for landsbrugsarealer, der bortforpagtes til solenergianlæg, er 5 til knap 7 gange højere end bortforpagtning til dyrkning af afgrøder.

Byrådsmedlemmet repræsenterer nogen som har en særlig økonomisk interesse i sagen.

AABENRAA - Et byrådsmedlem vil få en fast regulering og tillige en stigning i sit vederlag for et hverv, byrådet har udpeget en til

Medlemmet har en særlig personlig og økonomisk interesse i, at vederlaget reguleres efter faste regler og at vederlaget stiger ekstraordinært.

AABENRAA - Et byrådsmedlem er hæknabo til en bygning, som påtænkes udbudt på vilkår om etablering af boliger til unge under uddannelse.

Medlemmet har en særlig økonomisk interesse i fastlæggelsen af udbudsvilkårene, fordi ejendomsværdien af medlemmets eget hus vil kunne blive påvirket af, at der etableres ungdomsboliger på nabogrunden. Ejendommen har tidligere været anvendt til skole, men har stået ubrugt hen i godt 3 ½ år.

AABENRAA - Byrådet skal godkende det afsluttende regnskab for en bygningsrenoveringsopgave, som et medlem har udført for kommunen

Medlemmet har en særlig personlig og økonomisk interesse i, at byrådet godkender det afsluttende regnskab for den opgave, som medlemmet har udført, så risikoen for eventuelle senere krav fra kommunen minimeres.

AABENRAA - Et byrådsmedlem, der repræsenterer sin arbejdsgiver, som ønsker at afgive tilbud på en opgave, hvis sagen i byrådet om Skema A godkendes.

Medlemmets arbejdsgiver har en særlig økonomisk interesse i, at Byrådet godkender iværksættelsen af en byggeopgave, hvor byrådsmedlemmet har oplyst, at det er vedkommende selv der med stor sandsynlighed kommer til at udfærdige et efterfølgende tilbud.

AABENRAA - Et byrådsmedlem, der er lodsejer i sag om ekspropriation til vand- og spildevandsledning.

Medlemmet har en særlig personlig og økonomisk interesse i sagens udfald, da der skal tages stilling til om nogle af medlemmets arealer skal eksproprieres.

INDENRIGSMINISTERIET – 6 byrådsmedlemmer der havde aktieposter på en værdi mellem 10.000 og 31.000 kr. i en fodboldklub ([link](#))

Medlemmerne havde så betydelig en økonomiske interesse i en sag om kommunens gældsafviklingsaftale med fodboldklubben, at de var inhabile.

Tre andre medlemmer med aktiebesiddelser på 5.000 kr. blev ikke anset for inhabile.

Medlemmerne var ikke inhabile i forhold til forskellige beslutninger om etablering af et nye stadion og indgåelse af driftsoverenskomster mellem kommunen og fodboldklubben, fordi det var uvist, om aktierne på længere sigt ville blive mere værd.

OMBUDSMANDEN – et medlem havde tydelig tilkendegivet, at han var interesseret i den nye stilling, som et forretningsudvalg skulle beslutte at oprette ([link](#))

Medlemmet havde givet udtryk for interessen i den nye stilling (inden for Danmarks Radio) over for både generaldirektøren og et ikke ubetydeligt antal medlemmer både før og under sagens behandling i forretningsrådet. Selvom den pågældende ikke endeligt havde besluttet at søge stillingen, udtalte Ombudsmanden, at medlemmet ikke burde have deltaget i behandlingen af sagen.

Familie eller nær slægtning

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2:

”Vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse”.

AABENRAA - Et byrådsmedlem, hvis far vil få en fast regulering og en stigning i sit vederlag for et kommunalt hverv

Medlemmets far har en økonomisk interesse i, at vederlaget stiger og at det som noget nyt reguleres årligt, og derfor bliver medlemmets barn også inhabilt (”beslægtet i opstigende linje”).

OMBUDSMANDEN – et udvalgsmedlem, hvis fætter søgte om tilladelse til tilbygning til et sommerhus, som medlemmet selv lejlighedsvis brugte ([link](#))

Ombudsmanden udtalte, at medlemmet var inhabil i sagen.

Selv om medlemmets stemme ikke havde været udslagsgivende og han ikke var formand for udvalget, kunne det ikke udelukkes at han havde haft en afgørende indflydelse på beslutningen.

Ombudsmanden henstillede til, at sagen blev genoptaget.

Medlem af ledelsen af et selskab, forening mv.

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3:

"Vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald".

AABENRAA - Et byrådsmedlem er medlem af bestyrelsen for en privat forening, der har søgt om at modtage støtte fra kommunen.

Foreningen har en særlig økonomisk interesse i, at støtten til forbedring af forhold for foreningens medlemmer godkendes.

Medlemmet deltager i ledelsen i et selskab eller har nær tilknytning til et selskab eller lignende, der har en særlig interesse i sagens udfald.

AABENRAA - Et byrådsmedlem er medlem af bestyrelsen for en privat forening, der har søgt om at udsætte tilbagebetaling af støtte fra kommunen.

Forening har en særlig økonomisk interesse i, at afbetalingsvilkår for gæld til kommunen ændres til gunst for foreningen.

Medlemmet deltager i ledelsen i et selskab eller har nær tilknytning til et selskab eller lignende, der har en særlig interesse i sagens udfald.

AABENRAA - Et byrådsmedlem er medlem af bestyrelsen for en privat forening, der har søgt om at modtage støtte fra kommunen. Foreningen har en særlig økonomisk interesse i, at den ansøgte støtte på ca. 165.000 kr. til foreningen godkendes.

Medlemmet deltager i ledelsen i et selskab eller har nær tilknytning til et selskab eller lignende, der har en særlig interesse i sagens udfald.

**INDENRIGSMINISTERIET – et medlem var formand for en banks bestyrelse.
Byrådet skulle behandle en sag om at overflytte kommunens daglige
pengeforretning fra banken til en lokal sparrekasse ([link](#))**

Medlemmet deltager i ledelsen i et selskab, og var dermed i høj grad medansvarlig for ledelsen i banken.

To medlemmer, der begge var medlemmer af sparekassens tilsynsråd blev ikke anset for at være inhabile.

Fire medlemmer, der var medlemmer af henholdsvis bankens og sparekassens repræsentantskaber blev ikke anset for at være inhabile.

**ANKESTYRELSEN – et byrådsmedlem var forretningsfører i en
andelsboligforening (Statsamtet Sønderjylland 2004)**

Medlemmet deltog som forretningsfører i foreningens ledelse og var derfor inhabil i Byrådets godkendelse af foreningens årsregnskaber.

Andre forhold, der er egnede til at vække tvivl om upartiskhed

§ 3, stk. 1, nr. 5:

”Der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed”.

AABENRAA - Et byrådsmedlem, der i sit private arbejde er rådgiver for en lodsejer, som ejer arealer, der indgår i en lokalplansag om udlægning af området til solenergianlæg.

Uanset at byrådsmedlemmet ikke i den konkrete sag repræsenterer lodsejeren, vurderes det dog alligevel, at byrådsmedlemmet er så tæt på lodsejeren, at det er egnet til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed. Vedtagelse af en lokalplan til solenergianlæg vil give et afkast der er fem til knap syv gange bedre, end et afkast for forpagtning til afgrøder.

AABENRAA- Et byrådsmedlem, hvis far er medlem af bestyrelsen for en forening, der har søgt om 1 mio. kr. i støtte fra kommunen.

Foreningen havde en særlig økonomisk interesse i, at en ansøgning om støtte på 1 mio.kr. bliver imødekommet.

DOM FRA ØSTRE LANDSRET - En udvalgsformand, der er utro med hustruen til den landmand, der modtager et påbud efter miljøbeskyttelseslovgivningen. [UfR 1999.689 Ø]

OMBUDSMANDEN – En gymnasielærer var nabo til en elev. Mellem læreren og elevens familien var en alvorlig og langvarig nabostrid. Nabostriden kom for retten det forår, hvor eleven gik til eksamen ([link](#))

Ombudsmanden udtalte, at læreren var inhabil ved bedømmelsen af eleven, uden hensyntagen til lærerens evne til at undervise og bedømme eleven.

Eksempler på sager, hvor der ikke var tale om inhabilitet

Høringssvar fra lokalformanden i DN (Danmarks Naturfredningsforening) i en lokalplanssag, der var underskrevet af DN's lokalformanden, der samtidig var byrådsmedlem, medførte ikke inhabilitet ved byrådets behandling af lokalplansagen.

Sagen ikke havde direkte betydning for foreningen. Der var derimod tale om varetagelse af de overordnede og ideelle interesser, som foreningen generelt arbejder for at fremme, sammenholdt med, at lovgivningen under visse betingelser foreskriver høring af forskellige foreninger. [Hedensted K/ast - [link](#)]

Et udvalgsmedlem er ikke inhabil, bare fordi vedkommende er formand for en sportshal, når udvalget skal tage stilling til ansøgninger fra andre sportshaller.

Ansøgningerne fra de andre sportshaller i kommunen ville ikke eller kun i meget begrænset omfang få betydning for medlemmets sportshal. [Tønder K/ast - [link](#)]

Byrådsmedlemmer, der har børn, børnebørn eller forældre i en af kommunens daginstitutioner, skoler eller plejecenterområdet bliver ikke inhabile ved behandling af en generel sag om kapacitetstilpasninger på det pågældende område, eksempelvis lukning af skole.

Hvis sagen ikke berører de pågældende byrådsmedlemmers nærtstående væsentligt anderledes end andre i kommunen, der ville blive berørt af kapacitetstilpasningerne, indtræder inhabilitet ikke. [Billund K/IM 1. september 2010 - [link](#)]

Et byrådsmedlem er ikke inhabil ved 1. behandlingen af budgettet, selvom byrådsmedlemmet har udtrykt interesse for vedtagelse af budgettet, som indebærer afsættelse af midler til oprettelse af permanent stilling, som byrådsmedlemmet er midlertidigt ansat i.

Ved 1. behandling finder der ikke afstemning sted af de enkelte poster på budgettet, og interessens styrke er ikke inhabilitetsbegrundende hvis forslaget under 2. behandling ikke undergives særskilt forhold og afstemning (450.000 kr. ud af kommunens samlede budget)

Inhabilitet indtræder, hvis det konkrete forslag undergives særskilt forhandling og afstemning under 2. behandlingen. Hvis der konkret skal tages stilling til om, der skal afsættes midler til en permanent stilling, som det pågældende byrådsmedlem på forhånd har udtrykt at være interesseret i, vil pågældende have en særlig økonomisk interesse i sagens udfald.

Lovgrundlag

Forvaltningsloven

Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændring.

§ 3.

Stk. 1. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

1. vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
3. vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,
4. sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller
5. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Stk. 3. Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.

Styrelsesloven

Lov om kommunernes styrelse, lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 med senere ændring.

§ 14.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

Aabenraa Byråds Forretningsorden

Godkendt den 23. februar 2022:

§ 11

Stk. 1. Byrådet træffer beslutning om, hvorvidt et medlems interesse i en sag er af en sådan beskaffenhed, at medlemmet er udelukket fra at deltage i byrådets forhandling og afstemning om sagen. I bekræftende fald skal den pågældende under forhandling og afstemning om sagen forlade lokalet, hvorimod medlemmet ikke er afskåret fra at deltage i byrådets forhandling og afstemning om, hvorvidt medlemmet skal vige sit sæde under den pågældende sags behandling.

Stk. 2. Et medlem skal underrette byrådet, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om medlemmets habilitet.

Politikerhåndbogen

Uddrag fra politikerhåndbogen vedr. inhabilitet.

Formålet med inhabilitetsreglerne er at sikre, at afgørelser og beslutninger ikke påvirkes af uvedkommende hensyn, og at der ikke opstår mistillid til upartiskheden hos dem, der træffer afgørelse eller beslutning i sagen.

Beslutningen om at anse et byrådsmedlem for inhabilt er baseret på en generel vurdering af risikoen for, at uvedkommende hensyn skal få indflydelse på sagens afgørelse. En beslutning om at anse et byrådsmedlem for inhabilt indebærer således ingen tilkendegivelse om, at det pågældende medlem konkret på antages at ville lægge vægt på usaglige hensyn.

Det er dig som byrådsmedlem, der har ansvaret og forpligtelsen til at orientere om, at der kan være et inhabilitetsproblem.

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt du er inhabil i en konkret sag, skal du kontakte direktøren for området i så god tid som mulig. Forvaltningen giver en juridisk vejledning, som sendes til dig, borgmesteren og gruppeformanden.

Du kan ikke selv erklære dig inhabil.

Det er Byrådet eller det pågældende udvalg, der træffer beslutning om, hvorvidt du er inhabil eller ej. Beslutningen træffes, når Byrådet eller udvalget er kommet til den konkrete sag på dagsordenen, og før man begynder at realitetsbehandle den.

Du deltager selv i forhandlingen og afstemningen af spørgsmålet om inhabilitet, men hvis du bliver erklæret for inhabil, skal du forlade mødelokalet under sagens forhandling og afstemning.

Hvis du er uenig i beslutningen om at være blevet erklæret inhabil, kan beslutningen indbringes for Ankestyrelsen, der kan påse om beslutningen er i overensstemmelse med lovgivningen.